

нового типу. Принципи, покладені в основу створення словника, сприяли покращенню структури двомовного термінологічного словника: показу 1) вершин словникових статей - ЗТО і ЗСЕ, які становлять структурне і семантичне ядро німецької наукової лексики, 2) словотворчої структури похідних і складних слів і термінів, 3) словникових статей з першим і другим спільним СК, 4) етимології ЗТО і ЗСЕ. Систематична робота з даним словником допоможе зрозуміти словотворчу і смислову структуру слів і термінів, навчить виділити у словах і термінах максимальні і мінімальні СК, ЗТО і ЗСЕ, допоможе вникати в словотворчу структуру слів і термінів сучасної німецької мови, закони їх словотворення.

НОВЕ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

(Із досвіду університетів Австрії, Німеччини, Швейцарії)

О. Лобач

*Київ, Національний університет
"Киево-Могилянська Академія"*

Впровадження в життя проекту "Європа без кордонів" змусило по-новому підійти до проблеми викладання іноземних мов у країнах Західної Європи. За різноманітності концепцій в системі освіти викристалізувався головний напрям - досягнення комунікації на міжнародному рівні не шляхом створення всесвітньої мови (ідея Карла Дрезена в 20-і роки), а шляхом оволодіння як мінімум двома іноземними мовами.

Для порівняльного аналізу було вибрано такі навчальні заклади в німецькомовних країнах Західної Європи: Віденський університет та Віденський економічний університет в Австрії, університет імені Фрідріха Вільгельма у Бонні та Лейпцігський університет в Німеччині, Бернський університет у Швейцарії та народні вищі школи. Було зіставлено навчальні плани, нові технології навчання, методи контролю та оцінки знань в цих вузах і узагальнено досвід.

Слід відзначити, що студенти різних спеціальностей отримали можливість вивчати майже всі розвинуті індоевропейські мови.

Головну роль тут, звичайно, відіграє англійська мова. В групі слов'янських мов домінує російська, вже декілька років вивчається українська мова, щоправда, у факультативних групах.

У зв'язку з розширенням міжнародних контактів і, в першу чергу, великого припливу іноземних студентів у провідні університети Західної Європи, особливої актуальності набуває німецька мова як іноземна, а для імігрантів - як друга мова. З цією метою створені спеціальні кафедри, де викладання німецькою мовою йде в інтеркультурному аспекті. Ситуація, що склалася, почала вимагати розробки спецкурсів "Політика та мова", "Від країнознавства до інтелектуальної комунікації", "Мультикультурна теорія освіти та німецька мова як іноземна", "Критичний аналіз дискурсу", "Мовна політика і викладання іноземних мов". Зацікавленість викликає новий напрям - клінічна лінгвістика. Особлива увага приділяється вивченню мови газет і реклами. Досвід, набутий на цих кафедрах, одержав широке визнання. Була створена своя як наукова, так і дидактична школа. Для практичних занять з усної комунікації запрошуються, як правило, носії мови.

Створюються навчальні посібники, метою яких є стимулювання самостійної наукової праці студентів, набуття європейської компетентності. За помірну плату пропонуються конспекти лекцій спецкурсів та семінарів. Широко використовуються кращі зарубіжні підручники, в тому числі для студентів-філологів - підручники з колишнього СРСР. Активно розробляються навчальні посібники і для практичних занять з української мови.

Найбільш дискусійною залишається проблема аналізу помилок і визначення вихідних критеріїв викладацької оцінки. Саме тут існує велика кількість інформації, що впливає на оцінку, не виключається і можливість адміністрування. Тому при розв'язанні цього питання ідентифікація помилок розглядається лише як направляюча в подальшому дидактичному пошуку. Велику роль тут відіграє моральна сторона. Для студентів різних етапів навчання та різних спеціальностей диференціюються критерії оцінки помилок. Для більшої об'єктивності оцінювання знань, іспити приймає незалежна іспитова комісія ректорату.

Захоплення розвитком усного мовлення останнім часом привело до значного зниження навичок письма. Останнім часом увага звернута на подолання цієї диспропорції. В особливий цикл

виділено лекції та спецкурси для аспірантів і студентів-дипломників.

Досвід викладання іноземних мов в університетах Західної Європи дає нам багато нового. Проте будь-яке сліпе перенесення навіть найкращих дидактичних методів і готових спецкурсів у вузи України може призвести до згубних наслідків. Використовуючи все найкраще із системи освіти Західної Європи, не можна ігнорувати багатого досвіду слов'янських шкіл.

ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США ТА УКРАЇНИ

**Л. Новицька-Усенко,
Г. Дзяк, П. Неруш,
Н. Лихолетова, Т. Перцева,**

*Дніпропетровськ, Державна
медична академія*

Ф. Ричесон, Ш. Краков, М. Мруга

*США,
Рочестерський університет*

Питання оптимізації та вдосконалення навчального процесу перебувають у центрі уваги вищої медичної школи. Розв'язання цієї надзвичайно важливої проблеми залежить від ряду обставин. Шляхи вдосконалення і пошук нових, сучасних методів навчання ведуться за такими напрямками: широке використання засобів наочного викладання, нових технічних засобів передачі інформації, вдосконалення методів самостійної роботи студентів, створення спеціалізованих навчальних лабораторій, обладнання сучасною апаратурою для проведення складних дослідів, які допомагають студентам краще засвоїти великий масив теоретичної та практичної інформації.

Результати самостійної роботи студентів, як відомо, значною мірою залежать від якості навчального матеріалу, яким вони забезпечені, і від часу, що відводиться на виконання відповідної частини практичного заняття. В позааудиторний час успіх самостійної роботи студентів та її результати здебільшого визначають-